

„Дойдук, аһылык дьыала-тын тупсарына партия туруорар программата советскай норуот биир санаанан өйбүлүн көрсүбэ, социалистической куоталаһыы сана өрө көтөбүллүтүн үс-кэтиэбэ диэн биһиги бары итэбэллээхпит“.

Л. И. БРЕЖНЕВ

Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһун.

САНА ОЛОХ

Х а н ы а т 1931 сыл алтыннык 15 күнүттөн тахсар	СССР ЧУРАПЧЫТААҔЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА № 65 (5732)	1982 сыл. Ыам ыйын 23 күнэ СУБУОТА	Сыаната 2 харчы
--	---	--	-------------------------------

Партия уонна государство киин соруктара

СССР Киин Комитетын 1982 сыл ыам ыйын 24 күнүгэр буолан аастыт Пленума 1980 сылга дьэри кэмгэ ССРС аһылыктын программатын биһиги рээтэ.

Советскай норуот коммунистической партия салаататынан, дьин этиллэр ити докумуонна, коммунизм материалнай-технической базатын үскэттигэ уһулдучулаах кыһылыларын ситистэ. Биһиги дойдубут билигин үрдүн сайдыылаах өнөрүмтүүлээх күүстэрдээх, модун кыахтаах бастаан иһэр индустриялаах, бөдөн үрдүн механизациялаах тыа хаһаайыстыбалаах. ССРС-гар сайдыылаах социализм обществота тутулунна. Ситиһиллбит кыһылылар социалистической тутул улуу ордуктарын уонна сүткэн кыахтарын «адылхайдык, итэбэтиилээхтик көрдөрүлөр.

Партия уонна Советскай государство болжолдорун киинигэр киин тутулар, личность бары өттүнэн итэһинэ гормоничнайдык сайдарыгар улам ордуу табыгастаах усулуобуйаны үскэтэр тутулар кыһамыһы турбута уонна туруоба.

Ити туһайымынан бөдөн дьаһаллар пачылетка кэннэки үс сылларыгар

олоххо киллэриллиннэлэр. Ула төлөбүрүн кээмэйэ икки төгүл көрүгэ улаатта. Нэһилиэнньэ туһанымы обществений фондальрыттан ылар төлөбүрдэ уонна чапчатыллар 2,3 төгүл нэһилиэнньэ биһиги кыһыгыгар тиксэр дьиннээх дохуот 2 төгүл үүнүлэр, 160 мөлүүһөтөн тахса советскай дьоннор олохтор-дьаһалара-уоттары усулуобуйата тупсарылыына. Үөрэхтээһин, культура, доруобуйа харыстабыла, нэһилиэнньэ олохун дьаһа-бын хааччыымы салгыы сайыннарылыымылар.

Советскай дьоннор киинэ социальнай-экономической итэһинэ политическай быраантаахтар — үлэбэ уонна сынныаланга, олохтор дьаһа-уокка, бөсхө үөрэ-лэргэ уонна эһинэн хаач-чылыыта. Киинлэр общество уонна государство дьаһалларын салайымыга активнайдык кыттал-лар. Советскай гражданир быраантара ССРС Комитетундатынан иктилээлэр.

Советскай дьоннор олох-торун таһымын үрдэтти экономикага мадды үүнэ туруутун хааччытар үтө суобастаах үлэлэргэ булар. Агардас кэннэки үс пачылетка норуот ха-

һаайыстыбатын сүрүн итэ-изовественнай фондальры 3,2 төгүл, кыһа-аһылык дохуот 2,4 төгүл үүнүлэр. Промышленнааһы уон-на тыа хаһаайыстыбатын бородууксууларыны өнө-руу кээмэйэ динамичнай-дык үүнэ, научнай-тех-нической прогресс тэттиэ түргэтээтэ.

Дойду билигин үскэ-тиллбит экономикай уонна научнай-техничес-кай кыахтара коммуни-стической тутуу сага бө-дөн кээмэйдээх сорукта-рын ситиһиллээхтик бы-һаарар кыагы биэрэллэр.

СССР XXVI съезэ, со-циальнай сайдыы итэһинэ норуот олохун уйгутун үрдэтти киин программат-тын алмаан туран, баста-ны күүһүгэ нэһилиэнньэ-ни аһылык бородуукта-ларынан хааччылыыны туп-сарыы соругун таһаары-та. СССР КК Генераль-най секретара, ССРС Верховнай Советын Пре-зидиутун Председателэ Л. И. Брежнев көрүлэ-һиннэн ити соругу бы-һаарымыга 1980 сылга дьэри кэмгэ ССРС аһы-лытын программата ыры-тыллан оһоһулунна, ол чугастаагы уон сылга партия Экономической стратегиятын дьоһунаах соржотунан буолар.

ССРС аһылытын прог-

раммата төбүс разделтан турар:

агропромышленнай ком-плексы сайыннарыы сү-рүн түмүктэргэ уонна со-руктара;

аһылык сүрүн норуот-рин өнөрүн таһаарымы. продовольственнай тааар-дарынан эргинини тэри-ини;

агропромышленнай ком-плексе материалнай-тех-нической базатын сайын-нарыы;

агропромышленнай ком-плексе салааларын транс-портынан, таранан уонна тара-суулуур матырыйаал-ларынан хааччылыы;

аһылык программатын олоххо киллэрингэ наука оруолун күһүрдүү;

тыа сирлэргэ социаль-най олох-дьаһах усулуу-буулары тупсарыы;

колхозтар, совхозтар, агропромышленнай ком-плексе атын предприяти-лары уонна тэрийдэлэ-рин үлэлэрин көдүүһүн үрдэтти;

ССРС аһылытын прог-рамматын олоххо киллэ-рингэ союзнай республи-калар сүрүн соруктара;

социалистической дойдутары кытары тас эконо-мической сыбээстэри са-быннарыы.

ССРС аһылытын прог-раммата, дьин бэлэттэнэр докумуонна, советскай

дьоннор төрүт тыын ин-терестэригэр эһинттир. Ону толоруу үлэһиттэр олохторун уйгутун сал-гыны үрдэтэри, советскай общество коммунизм суо-луан итэһиннээхтик ит-кни дьикти барытын хааччылыа.

Дойдуга агропро-мышленнай дьоһунук бы-һаарарга туох наадалаах Сарыта баар. Ити сыалга быһааннаах социалистичес-кай экономика сүткэн кыахтарын, бастатан ту-ран тыа хаһаайыстыбаты-гар уонна агропромыш-ленной комплексе атын салааларыгар үскэттилли-ти бары производствен-най кыахтары, сатабыл-лаахтык туһанымы ураты улахан суолталаах.

Партийнай, советскай уонна хаһаайыстыбаннай оргакпар, профсоюзнай уонна комсомольскай тэ-рийдэлэр дьоһунаах со-руктарынан бары үлэ кол-лектантарын дьулуурда-рын аһылык бородуукта-ларыны өнөрүн таһаары-мы биллэрдик элбэттири-рин соругун ситиһилээх-тик быһаарымы тула тү-мүү буолар.

СССР Киин Комитета советскай дьоннор аһы-лык программатын бэйэ-лэрин иттиг, хаан-уруу дьаһалларын быһамыыдан ылыымахтара, бары күү-стэрин кыһаа бөдөһөххө аһылытын өнөрүн таһа-арыны биллэрдик элбэ-ттиригэ туһайамахтара дьин эрли биллэрдэ.

(ССТА)

СССР райкомун VII пленума

Информационнай иһитиннэри

1982 сыл ыам ыйын 28 күнүгэр, СССР оройуоннаагы ко-митетын сэттис пленума буолла.

Пленум «СССР XXVI съезин көрдөбүлэригэр сөп түбэһиннэрэн эти-сигоруу сүрүн резервэти-быһамыынан оройуон совхозтарыгар салгы итэһинэ сайыннары-туһунан» боппурую-лу дьууллэстэ. Дакылаа-ты СССР райкомун чи-лиэнэ, тыа хаһаайысты-батын производственнай урраалениетин началь-нига таб. М. Н. Павлов сирдо.

Дакылаат сүннүүнэн көпөстөгү тыл этиллэр: М. С. Леонтьева, — СССР райкомун чилиэнэ, «Чурапчы» совхоз парт-комун секретара, А. В. Зфремов — СССР рай-комун чилиэнэ, Субу-дуускай аатынан совхоз директара, К. Н. Миро-нов — СССР райкомун чилиэнэ, Эридик Эрис-тин аатынан совхоз сыл-лыгыта, М. А. Романова — тыа хаһаайыстыбатын уонна соҕотуопка үлэ-һитэрин профсоюзун райкомун председателэ, С. И. Адамов — СССР райкомун чилиэнэ, Эри-дик Эрастин аатынан совхоз рабочкомун пред-седателэ.

Күннээди бөбүһэ Соппуруюһун дьууллэһи-ни түмүктэн пленумга СССР райкомун бастагы секретара таб. И. П. Пистиков тыл өттэ.

Пленум дьууллэһи-лбит боппуруюска ту-һааннаах уураагы ылы-на уонна 1982 — 1985 сылларга оройуонга сал-гы иттигин сайынна-рым дьаһалларын биһи-рэттэ. Онно, чуолаан, уон биһирс пачылетка кэннэки түөрт сылыгар совхозтар-га салгы ахсаанын бы-һылты быһаантан 5,2 бы-рыһаан, ол иһигэр бизи-3,2 бырыһаан элбэтэргэ, государствода туттарыл-лар салгы отин кээмэйин 24 бырыһаан улаатынна-рарга быһаарылыына.

СССР райкомун пле-нума тэрэһин боппур-уюска партия райкомун чилиэнигэр кандидаттан-т. Г. И. Адамов уонна А. А. Захаровы СССР райкомун чилиэнэригэр таһаарда.

Манан СССР райкомун сэттис пленума үлэтин бүтөрдэ.

(ССТА).

Көдүүстээхтик салайаахха уонна хаһаайыкныахха

СССР Киин Комитета уонна ССРС Министрда-рин Совета «Тыа хаһаа-йыстыбатын уонна агро-промышленнай комплекс атын салааларын сала-йыыны тупсарымы туһу-нан» итэһинэ «Колхозтар уонна совхозтар экономи-ческой механизацияны тупсарар уонна экономи-каларын бөбүргөтөр туһу-нан» уураахтары ылы-нылар. Ити докумуоннар СССР КК ыам ыйын 24 күнүгэр буолан аастыт Пленумунан биһиргэтилли-биттэ.

Ааттаммыт уураахтар-тыа бастыкларыгар би-лигин аграрнай политика төрүтүн уурбут СССР КК кулун тутардаагы (1965 сыл) Пленумун кэнниттэн тыа хаһаайыстыбатын уон-на агропромышленнай ком-плексе атын салааларын салгыны өрө көтөбүтэ, аһы-чөлү өнөрүн таһа-арыны элбэттиригэ дойдуга сүткэн улахан үлэ мытыллыгыта бөдөн-төн.

Итинтэн салгыы уу-

раахха тыа хаһаайысты-батын, агропромышленнай комплекс атын салаала-рын салайыыта баар итэ-рестэр адылдаллар. Са-лалта олохсуйбут систе-мата аһары улахан уонна бөйө-бөйөтүн кытары си-бээһэ мөлтөх буолла, са-лалта аппарата олус үлүһэ. Салалта отрасле-вой уонна территориаль-най принциптерин бул-гуччу наадалаах дьуо-раһындар ханна барыты-гар хааччылар буолба-та. Хаһаайыстыбалар ба-лачча өтүлүрэ уобалас-тардаагы, республикалар-даагы уонна оройуоннар икки ардыларынаагы ор-ганнар, үтө ахсааннаах трестэр уонна холбоһук-тар дьаһалларыгар баал-лар, оройуоннардаагы сү-лүөх мөлтөтүлүнэ.

СССР Киин Комитета уонна ССРС Министрда-рин Совета аһылык прог-рамматын ситиһилээхтик толорууга усулуобуйаны үскэтэр сыһаанан киин-нэ уонна миһэтэлэргэ тыа хаһаайыстыбатын уонна

агропромышленнай ком-плексе атын салааларын салайыыны салгыы тупса-рар дьаһаллар системаларын олоххо киллэри-ти наадалааһынан аахтылар. Салалта сөптөөх органна-рын тэрийин булгуччу наадалааһынан билини-лиинэ.

Оройуоннарда агропро-мышленнай холбоһуктары тэрийтэлэһин көрүлэр. Киинлэр састааптарыгар колхозтар, совхозтар, ха-һаайыстыбалар икки ар-дыларынаагы тэрийдэлэр, киинлэри хааччылар уон-на тыа хаһаайыстыбатын производствотын итэһинэ бородууксууны астааһы-ны кытары сыбээстээх атын предприятиелар уон-на тэрийдэлэр киллэри-лэллэр. Агропромышле-най холбоһун оройуон-наагы салаататын үрдүкү органнан народнай де-путаттар оройуоннаагы Советтарынан тэрийдэр холбоһун сөбөстэ буолара быһаарылыыта.

Иккис уураахха СССР Киин Комитета уонна ССРС Министрдарин Со-

вета колхозтарга, совхоз-тарга уонна тыа хаһаа-йыстыбатын атын пред-приятиеларыгар хаһаайы-стыбанай ахсааны бөбө-гөтүүгэ, киинлэр боро-дуусууларыны өнөрүн та-һаарыыны элбэттигэ итэһинэ хаачыстыбатын тупсарымыга материалнай интэриһэстээх буолууларын күһүрдүүгэ туһайылы-быт дьаһаллар комплек-старын олоххо киллэри-ни наадалааһынан аахты-лар.

1983 сыл тохсунньуту-тан сылга 16 миллиард солнуобай уопсай суума-лааһынан суоттаан ыһах сүөһүнү, сибииннээни, онданы, үүтү, бур-дугу, саахарнай сү-лүкүлэни, хортонпуйу, одуруот астарын уонна тыа хаһаайыстыбатын атын бородууксуулары атыһаһыллар сыанала-ры үрдэтти уонна наһа-ах рентабельностаах итэһинэ нечосттоохтук үлэһит хаһаайыстыбалар государствода туттарар бородууксууларыны аты-һаһыллар сыанатыгар над-

Саваны олохтоһун на-руулуһуллар.

Наһаах рентабельно-стаах итэһинэ нечосттоох-тук үлэһит колхозтар уонна совхозтар финансо-вай баһаамыһаларын тупсарарга 9 миллиард 700 мөлүүһөн солкуобай уопсай суумалаах ссу-даларын иһин со-торго, ону тэһэ 11 миллиард 80 мөлүүһөн солкуобай кээмэйдээх нэ-тэрин телүүр бөдөһөх-торун уһатарга быһаары-лыына.

Туһааннаах министр-полар уонна ведомство-лар колхозтарга уонна совхозтарга кэмэтиллибит воспроизводства туру-таах экономическай усу-луобуйалары хааччылар сыһаанан тыа хаһаайы-стыбата норуот хаһаайы-стыбатын атын салаала-рын кытары хардарыт-экономическай сыһаанна-һылары тупсарар туһу-нан нормативнай акталар бырайыактары ырытан оһороллоругар сорулах-таһа.

(ССТА).

Күннээди бөбүһэ Соппуруюһун дьууллэһи-ни түмүктэн пленумга СССР райкомун бастагы секретара таб. И. П. Пистиков тыл өттэ.

Пленум дьууллэһи-лбит боппуруюска ту-һааннаах уураагы ылы-на уонна 1982 — 1985 сылларга оройуонга сал-гы иттигин сайынна-рым дьаһалларын биһи-рэттэ. Онно, чуолаан, уон биһирс пачылетка кэннэки түөрт сылыгар совхозтар-га салгы ахсаанын бы-һылты быһаантан 5,2 бы-рыһаан, ол иһигэр бизи-3,2 бырыһаан элбэтэргэ, государствода туттарыл-лар салгы отин кээмэйин 24 бырыһаан улаатынна-рарга быһаарылыына.

СССР райкомун пле-нума тэрэһин боппур-уюска партия райкомун чилиэнигэр кандидаттан-т. Г. И. Адамов уонна А. А. Захаровы СССР райкомун чилиэнэригэр таһаарда.

Манан СССР райкомун сэттис пленума үлэтин бүтөрдэ.

(ССТА).

В. РУФОВ,
хатмат анализ. корр.

